transport af varer, der ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, er angivelsen fra den rejsende, som medfører dem, eller i hvis rejsebagage de er indeholdt, tilstrækkelig til, at disse varer tillægges fællesskabskarakter. Den rejsende skal imidlertid forevise et dokument for intern fællesskabsforsendelse, når der med hensyn til angivelsens rigtighed foreligger en på objektive forhold grundet tvivl.

RETSMØDERAPPORT
i sag C-83/89 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Det fremgår af forelæggelsesdommen, at Houben, der den 4. juli 1983 i sit motorkøretøj indrejste til Kongeriget Belgien fra Tyskland, var i besiddelse af et stereoanlæg (af mærket Pioneer), der var indbygget i hans bil, og som bestod af en båndspiller, en forstærker og to højttalere. Han blev tiltalt for at have indført disse varer til Kongeriget Belgien uden toldanmeldelse og uden at have erlagt told for indførslen. Under straffesagen for Rechtbank van eerste aanleg, Tongeren, blev han frifundet. Som følge af denne frifindelse har finansministeren, som har rejst anmodning om tiltale, og anklagemyndigheden indbragt sagen for Hof van beroep, Antwerpen.

2. Tvistens udfald afhang af en afgørelse af problemet, om disse varer, der var fremstillet i Japan, befandt sig i fri omsætning inden for Fællesskabet, samt af en afgørelse af, hvem det påhvilede at føre bevis herfor, med henblik på at fastlægge forpligtelsen til at betale told.

3. EØF-Traktatens artikel 9, stk. 2, bestemmer:

»Bestemmelserne i kapitel 1, første afdeling, og i kapitel 2 i dette afsnit finder anvendelse på varer med oprindelse i medlemsstaterne og på de varer hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i medlemsstaterne.«

4. EØF-Traktatens artikel 10, stk. 1, bestemmer:

»Ved varer, som frit kan omsættes i en medlemsstat, forstås sådanne fra tredjeland hidrørende varer, for hvilke de af vedkommende medlemsstat foreskrevne formaliteter i forbindelse med indførslen er blevet opfyldt, og for hvilke denne medlemsstat har opkrævet gældende told og afgifter med tilsvarende virkning, og for hvilke disse told-

* Processprog: nederlandsk.

og afgiftsbeløb ikke er blevet helt eller delvis godtgjort.«

5. Den på tidspunktet for de faktiske omstændigheder gældende afledte fællesskabsret var Rådets forordning (EØF) nr. 222/77 af 13. december 1976 om fællesskabsforsendelse (EFT 1977, L 38, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 983/79 af 14. maj 1979 om ændring af forordning nr. 222/77 om fællesskabsforsendelse (EFT L 123, s. 1).

6. Artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 222/77 bestemmer:

»Fællesskabsforsendelse anvendes ved forsendelse af de i stk. 2 og 3 nævnte varer mellem to steder, der er beliggende inden for Fællesskabet. Fællesskabsforsendelse kan ske som ekstern og som intern fællesskabsforsendelse.«

7. Intern fællesskabsforsendelse omfatter varer, der opfylder betingelserne i EØF-Traktatens artikler 9 og 10. Disse varer, som opfylder de nævnte bestemmelser, benævnes »fællesskabsvarer« [artikel 1, stk. 3, litra a), i forordning nr. 222/77].

8. Ifølge artikel 1, stk. 2, litra a), i forordning nr. 222/77 omfatter ekstern fællesskabsforsendelse »varer, der ikke opfylder betingelserne i artikel 9 og 10 i Traktaten«.

9. Ekstern fællesskabsforsendelse foretages ved hjælp af T 1- eller T 1 bis-dokumenter, som er foreskrevet i artikel 12 i forordning nr. 222/77. Intern fællesskabsforsendelse foretages ved hjælp af T 2- eller T 2 bis-dokumenter, der er foreskrevet i artikel 39 i forordning nr. 222/77.

10. Artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 222/77 bestemmer:

»Medmindre andet følger af artiklerne ... 49, stk. 2, anses ved anvendelsen af bestemmelserne om frie varebevægelser i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab varer, der behørigt indføres til en medlemsstat over en indre grænse, som fællesskabsvarer, medmindre der for disse varer fremlægges et dokument for ekstern fællesskabsforsendelse.«

11. Artikel 9 i forordning nr. 222/77 bestemmer:

»Når bestemmelserne i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab angående frie varebevægelser i de tilfælde, der omhandles i denne forordning, kun anvendes, såfremt der forelægges et dokument for intern fællesskabsforsendelse, der er udstedt som bevis for varernes karakter af fællesskabsvarer, vil vedkommende kunne få dette dokument udstedt efterfølgende hos de kompetente myndigheder i afgangsmedlemsstaten, når der foreligger skellig grund hertil.«

12. Artikel 49, stk. 1, i forordning nr. 222/77, som ændret ved Rådets forordning nr. 983/79, bestemmer:

»Fællesskabsforsendelse er ikke obligatorisk for transport af varer, som medføres af rejsende, eller som indeholdes i deres rejseba-

gage, når disse varer ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål.«

13. Artikel 45 i Rådets forordning (EØF) nr. 918/83 af 28. marts 1983 om en fællesskabsordning vedrørende fritagelse for import- og eksportafgifter (EFT L 105, s. 1), bestemmer:

»1) Med forbehold af artikel 46-49 indrømmes der fritagelse for importafgifter for varer, der fra et tredjeland indføres i rejsendes personlige bagage i ikke-erhvervsmæssigt øjemed.

2) I stk. 1 forstås ved

a) 'personlig bagage' ...

b) indførsel 'i ikke-erhvervsmæssigt øjemed': indførsel, som

— finder sted lejlighedsvis og

— udelukkende består af varer bestemt til den rejsendes personlige brug eller brug for dennes familie, eller som er beregnet til gaver; sådanne varer må hverken med hensyn til beskaffenhed eller mængde give anledning til tvivl om, at indførslen sker i ikke-erhvervsmæssigt øjemed.«

14. Endvidere bestemmer artikel 49, stk. 2, i forordning nr. 222/77, som ændret ved forordning nr. 983/79, følgende:

»Bestemmelserne om frie varebevægelser i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab finder anvendelse på varer, der i henhold til stk. 1 ikke transporteres i henhold til ordningen for fællesskabsforsendelse:

a) når de angives som fællesskabsvarer, og der ikke er tvivl om angivelsens rigtighed;

b) i andre tilfælde, når der forevises et dokument for intern fællesskabsforsendelse, der er udstedt som bevis for varernes karakter af fællesskabsvarer.«

15. Hof van Beroep, Antwerpen, er af den opfattelse, at tvisten nødvendiggør en fortolkning af fællesskabsretten, og har derfor ved dom af 10. marts 1988 forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal en vare, der er indført fra et tredjeland til en medlemsstat, anses for at befinde sig i 'fri omsætning', når den indføres til en anden medlemsstat, også selv om der ikke er erlagt importafgift i den førstnævnte medlemsstat?

Såfremt det antages, at der ikke kan være tale om 'fri omsætning', medmindre formaliteterne ved indførsel er opfyldt forskriftsmæssigt, og der endvidere er erlagt told, er formodningen da for, at disse forpligtelser

er opfyldt, når varerne forefindes i en medlemsstat, eller er formodningen for, at disse forpligtelser ikke er opfyldt, medmindre varernes indehaver fører bevis for det modsatte?

Mere generelt: Skal importøren af varer med oprindelse i et tredjeland — når han importerer disse varer fra en medlemsstat til en anden medlemsstat — bevise, at han har betalt told i den første medlemsstat, for at det kan antages, at varerne er i fri omsætning inden for EØF?«

16. Forelæggelsesdommen blev registreret på Domstolens Justitskontor den 14. marts 1989.

17. I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der blevet indgivet skriftlige indlæg den 8. juni 1989 af den belgiske regering, ved advokat Koen Lenaerts, Bruxelles, og den 12. juni 1989 af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Barents, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxemburg hos Georgios Kremlis, Wagner-centret, Kirchberg.

18. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. I henhold til procesreglementets artikel 95, stk. 1 og 2, har den besluttet at henvise sagen til Sjette Afdeling.

II — Skriftlige indlæg for Domstolen

19. Kongeriget Belgien har først redegjort for de faktiske omstændigheder i sagen og retsforhandlingerne for den nationale domstol og har derefter henvist til den belgiske lovgivning samt de fællesskabsretlige bestemmelser, som den mener finder anvendelse.

20. Kongeriget Belgien har med hensyn til det første spørgsmål anført, at varer, der indføres til en medlemsstat fra tredjelande, uden at der sker afslutning af indførselsformaliteterne og erlæggelse af importafgifter, ikke befinder sig i fri omsætning.

21. Ifølge Kongeriget Belgien forholder det sig på samme måde, når disse varer reeksporteres til en anden medlemsstat. Det fremgår af forordning nr. 222/77, som sondrer mellem intern og ekstern fællesskabsforsendelse, at det er betalingen af importafgifter og ikke grænseoverskridelsen, som er afgørende for, om varer med oprindelse i tredjelande befinder sig i fri omsætning.

22. Kongeriget Belgien har med hensyn til det andet spørgsmål anført, at forpligtelsen til at toldangive varer følger af fællesskabsretten, samt at det fremgår af artikel 49, stk. 2, i forordning nr. 222/77, at fællesskabsretten ikke er til hinder for, at bevisbyrden påhviler importøren af varerne. Regeringen har endvidere understreget, at det i artikel 49, stk. 2, litra b), foreskrevne dokument er det »eneste« dokument, som påtegnes af toldmyndighederne i afsendelsesmedlemsstaten.

23. Når der ved grænsetoldstedet opstår tvivl med hensyn til rigtigheden af en erklæring, hvorefter det drejer sig om varer, som opfylder betingelserne i Traktatens artikler 9 og 10, skal varernes fællesskabskarakter ifølge Kongeriget Belgien bevises ved fremlæggelse af det »eneste« tolddokument, der er påtegnet af toldmyndighederne i afsendelsesmedlemsstaterne [artikel 49, stk. 2, litra b), i forordning nr. 222/77]. Kongeriget Belgien har endvidere anført, at når importøren af varerne ikke er i besiddelse af dette dokument, vil vedkommende efterfølgende kunne få det udstedt hos toldkontoret i afgangsmedlemsstaten i henhold til artikel 9 i forordning nr. 222/77.

24. Kongeriget Belgien har af disse momenter udledt, at i tvivlstilfælde pålægger fællesskabsretten klart importøren bevisbyrden for varernes fællesskabskarakter, nemlig at de befinder sig i fri omsætning.

25. Sammenfattende har Kongeriget Belgien foreslået Domstolen at besvare de præjudicielle spørgsmål således:

»1) En vare, der er blevet indført fra et tredjeland til en medlemsstat, befinder sig ikke i fri omsætning, når den indføres til en anden medlemsstat, såfremt der ikke er blevet erlagt importafgift i den førstnævnte medlemsstat.

2) Når der opstår tvivl med hensyn til, om varer, der indføres til en medlemsstat fra et tredjeland, befinder sig i fri omsætning inden for EØF, påhviler det importøren at bevise — på det tidspunkt, hvor han indfører varerne fra en medlemsstat til en anden — at der er blevet erlagt told i den førstnævnte medlemsstat.«

26. Kommissionen har anført, at forordning nr. 222/77 indfører en sondring mellem intern og ekstern fællesskabsforsendelse. Intern fællesskabsforsendelse omfatter varer, der opfylder betingelserne i artiklerne 9 og 10 i Traktaten [artikel 1, stk. 3, litra a), i forordning nr. 222/77]. Varer med oprindelse i medlemsstaterne eller i tredjelande, som opfylder betingelserne i disse bestemmelser, er »fællesskabsvarer«. Ekstern fællesskabsforsendelse omfatter varer, der ikke opfylder disse betingelser [artikel 1, stk. 2, litra a), i forordning nr. 222/77]. Ekstern fællesskabsforsendelse gennemføres ved hjælp af et T 1- eller et T 1 bis-dokument (artikel 12 i forordning nr. 222/77), mens intern fællesskabsforsendelse gennemføres ved hjælp af et T 2- eller et T 2 bis-dokument (artikel 39 i forordning nr. 222/77). Ifølge Kommissionen er ordningen med fællesskabsforsendelse, medmindre det modsatte bestemmes i forordningen, obligatorisk for alle varebevægelser inden for Fællesskabet. Kommissionen har på grundlag af disse artikler anført, at enhver transport af varer inden for Fællesskabet skal gøres til genstand for en T 1- eller T 2-angivelse.

27. Vedrørende spørgsmålet om, hvorledes det skal fastslås, om varer kan anses for »fællesskabsvarer«, har Kommissionen anført, at det fremgår af artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 222/77, at der ved anvendelsen af Traktatens artikler 9 og 10 skal ske anvendelse af princippet om negativt bevis, hvorefter varer, der omsættes inden for Fæl-

lesskabet efter ordningen med fællesskabsforsendelse, skal anses for at befinde sig i fri omsætning, medmindre det modsatte bevises ved fremlæggelse af et T 1- eller T 1 bis-dokument. Denne fortolkning bekræftes ifølge Kommissionen ligeledes af den nævnte forordnings artikel 9, som giver vedkommende mulighed for — såfremt det drejer sig om »fællesskabsvarer«, der ikke ledsages af et T 2-dokument — efterfølgende hos de kompetente myndigheder i afgangsmedlemsstaten at få udstedt dette dokument.

28. Kommissionen har anført tilfældet med varer, der overskrider grænser uden at befinde sig i hverken intern eller ekstern fællesskabsforsendelse. Ifølge Kommissionen bestemmer artikel 49, stk. 1, i forordning nr. 222/77, som ændret ved forordning nr. 983/79, at fællesskabsforsendelsen ikke er obligatorisk for transport af varer, som medføres af rejsende, eller som indeholdes i deres rejsebagage, når disse varer ikke er bestemt til erhvervsmæssige formål, idet begrebet »bagage« og »erhvervsmæssige formål« er defineret i artikel 45 i forordning nr. 918/83.

29. Ifølge Kommissionen fremgår det af artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 222/77, at princippet om negativt bevis ikke finder anvendelse på denne kategori af varer. Ifølge denne bestemmelse skal der på denne kategori af varer anvendes princippet om positivt bevis; den rejsende skal kunne bevise, at de pågældende varer befinder sig i fri omsætning.

30. Kommissionen har anført, at artikel 49, stk. 2, i denne henseende indfører en ordning, der specielt angår rejsendes grænsetrafik. For det første kan den rejsende føre dette bevis ved hjælp af et dokument, hvoraf det fremgår, at varerne har fællesskabskarakter, og som er udstedt med henblik herpå. Der eksisterer endvidere en anden mulighed; den simple erklæring fra den rejsende om, at varerne er fællesskabsvarer, uden at der eksisterer nogen som helst tvivl med hensyn til rigtigheden af denne erklæring.

31. Ifølge Kommissionen fastsætter Traktatens artikel 10, stk. 1, tre kumulative krav, som skal overholdes, for at en vare med oprindelse i et tredjeland frit kan omsættes inden for en medlemsstat. Såfremt en af disse betingelser ikke er opfyldt, nemlig opkrævning af gældende told og afgifter, befinder varen sig ikke i fri omsætning. Der er derfor ikke tale om en fællesskabsvare, og varen kan derfor kun omsættes inden for Fællesskabet under anvendelse af ordningen med ekstern fællesskabsforsendelse. Når varen indføres til en medlemsstat, skal der derfor fremlægges et T 1- eller T 1 bis-dokument.

32. Ifølge Kommissionen udgør den omstændighed, at en vare har oprindelse i et tredjeland, ikke en grund til at antage, at varen ikke er bragt i fri omsætning. Såfremt der ikke fremlægges et T 2 L-dokument, kan det om fornødent afkræves efterfølgende. Såfremt artikel 49 i den førnævnte forordning, som ændret, finder anvendelse, og såfremt fællesskabsforsendelse ikke er obligatorisk, skal den rejsende føre positivt bevis for, at de varer, som er indeholdt i rejsebagagen, er »fællesskabsvarer«. Dette betyder i praksis, at den rejsende skal medbringe bevisdokumenter, såsom en regning, der godtgør den pågældende vares fællesskabskarakter.

33. Kommissionen har foreslået Domstolen at besvare de præjudicielle spørgsmål således:

»1) En vare med oprindelse i et tredjeland, der forskriftsmæssigt er indført fra en medlemsstat til en anden medlemsstat, skal anses for at befinde sig i fri omsætning, medmindre der fremlægges et dokument for ekstern fællesskabsforsendelse.

2) a) Ihændehaveren af en sådan vare er ikke forpligtet til at føre bevis for, at de i EØF-Traktatens artikel 10, stk. 1, fastsatte betingelser er opfyldt.

b) Såfremt det drejer sig om en vare, der medføres af rejsende i deres rejsebagage, jfr. artikel 49, stk. 1, i Rådets forordning nr. 222/77, skal den rejsende føre bevis for, at de i EØF-Traktatens artikel 10, stk. 1, fastsatte betingelser er opfyldt.«

C. N. Kakouris
Refererende dommer